

Baltijas forums 2013

Galvenā šīs konferences atšķirība un novitāte ir drošības jautājumu izvirzīšana visu apspriežamo tēmu priekšplānā. Ja agrāk drošības jautājumi vairāk vai mazāk bija saistīti ar objektīvu vai subjektīvu drošības kairinātāju novēršanas iespēju meklējumiem, tad šodien drošības jautājums ir izgājis ārpus pieminētā formāta robežām. Ieilgušās ekonomiskās krīzes un nežēlīgās ekonomiskās konkurences apstākļos strauji attīstās jauna (vai labi aizmirsta vecā) tendence – lokālu nedrošības elementu un avotu mākslīga radīšana un uzturēšana. Šī tendence ir skārusi gan pasaules globālos ekonomiskos „spēlētājus” – ASV, Krieviju, Ķīnu, gan arī reģionālos šī procesa upurus un ķīlniekus – Turciju, Sīriju, Azerbaidžānu un daudzas citas valstis. Detalizētāk un ar konkrētiem piemēriem par to runās šo reģionu un valstu pārstāvji, kuri kuplā skaitā ieradušies uz mūsu konferenci.

Būtu pašpārliecināti cerēt, ka šī konference dos atbildi uz jautājumu, kā neitralizēt vai vismaz mazināt mākslīgi radīto nedrošības elementu skaitu, apjomu un sekas. Taču nedrīkst aizmirst, ka situācija, kura vieniem rada jaunus riskus, citiem rada jaunas iespējas. Tiesa, tikai tiem, kuri ir gatavi šo jauno iespēju realizēšanai, un kuriem ir jauni plāni un iestrādes, citiem vārdiem sakot, konkrēts piedāvājums. Tādēļ daudz laika tiks veltīts, lai apspriestu, kā riskus mazināt, bet iespējas vairot.

Loģistika un tranzīts šodien ir vairāk saistīti ar drošību, nekā ar ģeogrāfiju, kā bija pieņemts uzskatīt agrāk. Taisnākais, izdevīgākais un drošākais ceļš vairumā gadījumu vairs nav viens un tas pats. Drošība ir materializējusies, tā ir kļuvusi izmērāma skaitļos un citās dimensijās. Šajā konferencē mēs par to runāsim daudz un detalizēti.

Formāli šādas izmaiņas tiek skaidrotas ar pašpasludinātiem un bieži vien konfesioniāliem argumentiem – atšķirīgu dažādu Svēto Rakstu traktēšanu un tradīciju piekopšanu. Tas nav nekas jauns, ja atceramies vēsturiskos katoļu un protestantu asiņainos strīdus par to, kurš no viņiem pareizāk saprot un traktē kristietību. Sakarā ar tehnoloģiju modernizāciju, informatīvās telpas neierobežotu pieejamību, mūsdienu ieroču parametru un to pielietojšanas iespēju paplašināšanos ir mainījies drošības kairinātāju formāts un augusi to bīstamība. Lokālās problēmas ir pieņēmušas un turpina pieņemt globālus apmērus. Un aiz šodienas konfesioniālajiem argumentiem un lozungiem vairumā gadījumu slēpjas transnacionālu korporāciju intereses. Būtu pašnāvnieciski ar tām cīnīties, taču vienmēr iespējams piedāvāt alternatīvu risinājumu šo interešu uzturēšanai, saglabāšanai, diversificēšanai.

Tā kā loģistika, tranzīts, energoresursu tranzīts un drošība šodien nav viens no otra šķirami jēdzieni, arī mūsu diskusijās šīs tēmas tiks vērtētas kontekstā, nevis atsevišķi, kā tas tika praktizēts iepriekš. Mēs diskutēsim par to, kā mazināt šo drošības kairinātāju postošās sekas. Izejot no pasaules ekonomikas attīstības tendencēm, mēs centīsimies prognozēt jaunu konfliktu rašanās ģeogrāfiju un pretrunu pārvarēšanas iespējas.

Jānis Urbanovičs

Biedrība „Baltijas forums” prezidents